

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22112 - Lectura i Escriptura Inicials
Grup	Grup 10, 1S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22112 - Lectura i Escriptura Inicials
Crèdits	2,4 de presencials (60 hores) 3,6 de no presencials (90 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 10, 1S, Menorca (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Pere Jaume Alzina Seguí pere.alzina@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Maria Isabel Navarro Ruiz mariaisabel.navarro@uib.cat						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

La llengua catalana i la llengua espanyola es consideren ambdues com a llengües oficials, ja que la titulació que rebran els alumnes que segueixen aquests estudis de grau ha de garantir el seu exercici professional en qualsevol part de l'Estat Espanyol.

La presència d'un mòdul dedicat a l'àmbit lingüístic està plenament justificat per tres raons fonamentals: en primer lloc per la relació de les llengües amb el coneixement, anàlisi i estructuració del món; en segon lloc perquè són en sí mateixes un objecte de coneixement i d'aprenentatge; y, en tercer lloc, perquè les llengües (l'una o l'altra) són el vehicle de comunicació dintre i fora de l'aula.

Amb aquesta assignatura es pretén afiançar el coneixement i el domini de les estratègies didàctiques per a l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües catalana i espanyola en l'àmbit d'aquesta titulació i de l'exercici professional per al qual es preparen.

Igualment és força rellevant l'estudi i la proposta de canvis i noves formes d'enfrontar els canvis d'etapa, en el nostre cas, especialment un: el pas d'educació infantil a educació primària. En segon lloc, també és força rellevant els diferents models metodològics que s'adopten; en tots caldria analitzar i aprofundir en quines són les millors condicions per assegurar el pas d'infantil a primària de la forma més coherent possible per assegurar una continuïtat en el marc d'un marge de respecte i tolerància que hauria d'afectar a tota la comunitat educativa.

Requisits

Per a superar satisfactòriament aquesta assignatura s'exigirà un correcte domini de la forma i de l'expressió tant en llengua catalana com en llengua espanyola.

Guia docent

Essencials

Per tal que l'assignatura es pugui desenvolupar de manera adequada i es puguin assolir els objectius marcats, es necessita que els alumnes tinguin un bon domini de la llengua catalana i espanyola, tant pel que fa a l'expressió oral com a l'escripta, i que utilitzin de manera correcta l'ortografia i els signes de puntuació.

Competències

Al llarg d'aquesta assignatura es poden treballar la major part les competències que es recueixen en el pla d'estudis del grau d'Educació Primària; no obstant això, assenyalarem aquí únicament aquelles competències que, d'una manera directa i explícita, ens ocuparan en aquesta assignatura.

Específiques

- * 1.-Conèixer el currículum escolar de les llengües i la seva literatura..
- * 2.-Comprendre els principis bàsics de les ciències del llenguatge i la comunicació i conèixer els fonaments lingüístics, psicolingüístics, sociolingüístics, pragmàtics i didàctics de l'aprenentatge de les llengües..
- * 3.-Conèixer el procés d'aprenentatge i ensenyament del llenguatge oral i escrit i l'aplicació de diferents estratègies metodològiques que permetin atendre qualsevol dificultat que pugui aparèixer en el procés d'adquisició i del seu ús..
- * 4.-Parlar, llegir i escriure correctament i adequadament en llengua catalana i castellana..
- * 5.-Conèixer les dificultats lingüístiques i culturals dels estudiants d'altres llengües per a l'aprenentatge de la llengua catalana i castellana..
- * 6.-Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües evitant qualsevol discriminació cultural, racial, sexista...en l'ús i ensenyament de les llengües..
- * 7.-Disposar d'una adequada competència comunicativa així com d'un bon coneixement lingüístic i socio-cultural de la llengua estrangera..
- * 8.-Dissenyar activitats dirigides a aconseguir una comunicació oral suficient en la llengua estrangera per part dels estudiants..
- * 9.-Adquirir formació literària i conèixer la literatura infantil i juvenil, a partir de la selecció i disseny de material educatiu..
- * 10-Fomentar i dissenyar estratègies didàctiques orientades a la creació de l'hàbit lector i fomentar l'escriptura..
- * 11-Desenvolupar i avaluar els continguts del currículum i el procés d'aprenentatge de llengües dels estudiants mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents en els estudiants..

Genèriques

- * 1.- Capacitat d'anàlisi i de síntesi.
- * 2.-Capacitat d'organització i planificació.
- * 3.- Capacitat d'identificar necessitats..
- * 4.-Capacitat de treball en equip..
- * 5.- Capacitat de crear i adaptar estratègies i materials i medis didàctics..
- * 6.- Habilitats en les relacions interpersonals..

Guia docent

Bàsiques

* Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Aquesta assignatura està compartida entre el departament de català i el departament d'espanyol, per tant, cada professor desenvoluparà una part dels continguts. Les previsions inicials són que el professor del departament d'espanyol imparteixi els temes 1, 2, 3 i 4 i el professor del departament de català impartirà els temes 5, 6 i 7. Ambdues parts presentaran amb més detall les tasques previstes.

Continguts temàtics

Tema 1. Fonètica

1.-Coneixement de la fonètica i fonologia catalana i castellana i la seva incidència directa en la lectura i escriptura. Consciència fonològica. Materials i propostes didàctiques.

Tema 2. Lectura i escriptura infantils

2.-Introducció a la lectura i escriptura. Procés d'adquisició i ús de la lectura i escriptura. Exemples comentades. Estudi de les escriptures dels fillets i de les filletes.

Tema 3. Procés d'adquisició

3.-Els mètodes de lectura. Metodologia constructivista i altres metodologies. Mètodes, teories i plantejaments i el que es porta a terme a l'escola; encontres i divergències entre la teoria i la multiplicitat de pràctiques.

Tema 4. El constructivisme

4.-Mètodes d'escriptura. L'escriptura constructivista i altres metodologies. El procés de construcció del coneixement i els plantejaments de lectura i escriptura. Aportacions teòriques i anàlisis d'exemplificacions dels fillets.

Tema 5. Per a què llegim?

5.-La lectura com a plaer i joc i la implicació de la família.

Quins materials de lectura? Quants? Com? ...

Tema 6. Dificultats

6.-Dificultats lingüístiques i culturals per a l'aprenentatge de la llengua catalana i castellana.

Processos que dificulten l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura; enumeració i comentaris de les dificultats per a l'aprenentatge:

- Atenció a les necessitats educatives relacionades amb la comunicació.
- Atenció a les necessitats educatives relacionades amb el llenguatge oral.
- Atenció a les necessitats educatives relacionades amb la lectura.
- Atenció a les necessitats educatives relacionades amb l'expressió escrita.

Tema 7. Recursos i estratègies

7.-Recursos per a l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura. Recull de recursos publicats o on line.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22112 - Lectura i Escriptura Inicials
Grup	Grup 10, 1S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

Críteris a l'hora de seleccionar els materials adients.

Metodologia docent

La metodologia s'adaptarà a les diferents necessitats dels grups classe; per tant proposarem una metodologia molt variada (Exposicions de temes, pràctiques, debats en grup, visites a alguna escola...) Les classes presencials seràn interactives; la participació de l'alumnat és un condició indispensable pel desenvolupament de les classes.

Una de les activitats més rellevants que portem a terme és una visita a una escola, on els alumnes comparteixen aula amb els fillets i les filletes i, ben prest, estableixin vincles i contactes.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Lectura i escriptura inicials	Grup gran (G)	L'objectiu fonamental d'aquestes activitats i lectures és conèixer la situació actual (normativa, mètodes i teories) en relació a l'ensenyament aprenentatge de la lectura i l'escriptura. La metodologia alternarà les explicacions, amb exercicis pràctics de reflexió en gran grup. Aquests apartat es completarà amb exposicions que realitzaran els propis alumnes a partir de petites recerques, articles per comentar i lectures recomanades.	40
Classes pràctiques	Lectura i escriptura inicials	Grup gran (G)	Debate i opinar a partir de situacions i casos reals de lectura i escriptura. Portar a classe pràctiques reals enregistrades, aportant exemples diversos. Aquesta tasca es realitzarà en petit grup i cada grup aportarà a tots els companys els resultats i les reflexions de les seves cerques.	20

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectura i escriptura inicials	Cada alumne, individualment, ha d'elaborar un recull complet d'evidències en activitats de lectura i escriptura procedents de diferents escoles o de materials penjats a internet. Aquests materials s'han de comentar breument i formar part d'un arxiu, en forma de portfoli o carpeta d'aprenentatge que esdevindrà un important element d'avaluació.	50
Estudi i treball autònom en grup	Lectura i escriptura inicials	Els alumnes han de fer una cerca sobre experiències exitoses en lectura i escriptura i exposar-les a classe. Alhora, els materials recollits, convenientment ordenats, classificats i citats, passaran a formar part de la	40

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
		carpeta d'aprenentatge que esdevindrà una eina de sistematització del procés d'aprenentatge.	

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'assignatura està dividida en dues parts impartits per professors i departaments diferents; la qualificació final serà la nota mitjana de la qualificació dels dos professors responsables.

Lectura i escriptura inicials

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Sistemes d'autoavaluació (recuperable)
Descripció	L'objectiu fonamental d'aquestes activitats i lectures és conèixer la situació actual (normativa, mètodes i teories) en relació a l'ensenyament aprenentatge de la lectura i l'escriptura. La metodologia alternarà les explicacions, amb exercicis pràctics de reflexió en gran grup. Aquests apartat es completarà amb exposicions que realitzaran els propis alumnes a partir de petites recerques, articles per comentar i lectures recomanades.
Criteris d'avaluació	Coneixement i comprensió dels continguts; coherència, cohesió i argumentacions adequades. Capacitat crítica i de síntesi. S'exigeix un bon domini de les habilitats lingüístiques dels alumnes en català i en espanyol. Aquest apartat també potser avaluat a través d'alguna prova o qüestionari de resposta curta.

Percentatge de la qualificació final: 40%

Lectura i escriptura inicials

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	Debate i opinar a partir de situacions i casos reals de lectura i escriptura. Portar a classe pràctiques reals enregistrades, aportant exemples diversos. Aquesta tasca es realitzarà en petit grup i cada grup aportarà a tots els companys els resultats i les reflexions de les seves cerques.
Criteris d'avaluació	Diagnòstic correcte de les exemplicacions comentades. Importància de les aportacions dels alumnes de materials reals d'activitats de lectura i escriptura.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Lectura i escriptura inicials

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (no recuperable)
Descripció	Cada alumne, individualment, ha d'elaborar un recull complet d'evidències en activitats de lectura i escriptura procedents de diferents escoles o de materials penjats a internet. Aquests materials s'han de

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22112 - Lectura i Escriptura Inicials
Grup	Grup 10, 1S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

	comentar breument i formar part d'un arxiu, en forma de portfoli o carpeta d'aprenentatge que esdevindrà un important element d'avaluació.
criteris d'avaluació	Els alumnes avaluaran els treballs dels companys a través d'estratègies d'avaluació conjunta, d'autoavaluació i d'avaluació en parelles.

Proposarem als fòrums de l'assignatura temes de debat actuals en els quals la participació és obligatòria.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Lectura i escriptura inicials

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (recuperable)
Descripció	Els alumnes han de fer una cerca sobre experiències exitoses en lectura i escriptura i exposar-les a classe. Alhora, els materials recollits, convenientment ordenats, classificats i citats, passaran a formar part de la carpeta d'aprenentatge que esdevindrà una eina de sistematització del procés d'aprenentatge.
criteris d'avaluació	Realització i participació en totes les activitats proposades. Presentació correcta i ordenada de tot el material recollit en la carpeta d'aprenentatge.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

En aquest apartat només apareix una petita part de la bibliografia que se treballarà ja que un dels objectius de l'assignatura és el procés de recollida de propostes i materials per part dels alumnes. Proporcionarem més bibliografia al llarg del curs, ja que existeix una abundant bibliografia sobre el tema.

Bibliografia bàsica

- FERREIRO, E. Alfabetización. Teoría y práctica. Siglo XXI editores. Madrid 1998.
- VOLTAS, M. El gran joc del personatge col.lectiu. Eumo editorial. Barcelona.
- PARODI, Giovanni. (2005) Comprensión de textos escritos. Buenos Aires: Eudeba.
- ALONSO J.; MATEOS M.M. (1985) Comprensión lectora: modelos, entrenamiento y evaluación. Infancia y Aprendizaje, 3132, 519
- SOLÉ, Isabel. (1992) Estrategias de lectura. Barcelona. Graó.
- COLOMER, Teresa.; CAMPS, Anna. (1991) Enseñar a leer, enseñar a comprender. Barcelona. Rosa Sensat/62.
- SUAREZ MUÑOZ, A. Las prácticas de lectura en la escuela. Habilidades y estrategias http://www.alonsoquijano.org/cursos2004/cursos%202005/promocion_lectura/ponencia/Ponencia%20Curso%20Almer%EDA.%20Versi%F3n%20Red.pdf
- PISA (2000). La medida de los conocimientos y destrezas de los alumnos. La evaluación de la lectura, las matemáticas y las ciencias en el Proyecto Pisa 2000. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.
- Libro blanco sobre la educación y la formación. Enseñar y aprender: hacia la sociedad cognitiva. Luxemburgo: Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas.]